

Onsdag 17 september 1947

103838

RETTSOPPGJØRET

Av høyesterettsadvokat M. Sterri.

De uttalelser om rettsoppgjøret som kom fram under årsmøtet i Den Norske Dommerforening den 5. ds. i Oslo virket forfriskende og er i høy grad egnet til å skape renere luft. De må kunne tas som et bevis på at en fordomsfri og objektiv vurdering av forholdene under okkupasjonen har vunnet terreng på bekostning av en mer eller mindre subjektiv innstilling blandet med hevnfølelse og en misforstått oppfatning av egen styrke, korrekthet og innsats i hine vanskelige år. Særlig viktig er det at slike uttalelser kommer fra vår høyt ansette dommerstand. Det gir andre mot til å hevde sine meninger, og det er av den største betydning ut fra et samfunnmessig synspunkt.

I dag er det vel ingen som med alvor og ansvar vil hevde at rettsoppgjøret er lagt riktig an. Selve starten var gal både ut fra et rettslig og samfunnmessig synspunkt, og dette er kommet tydeligere og tydeligere fram etter hvert som oppgjøret har skredet fram. Det manglet ikke på advarsler, og de jurister og legimenn som allerede i 1945 sa fra, ble utsatt for forfølgelse og andre ubehageligheter. De ble beskyldt for nazivennlige, stripete, dårlig nasjonal holdning, tilhengere av silkefronten osv.

Jeg er selv en av disse og kan derfor uttale meg om forholdet. Beskyldningene var legio og skumleriene uten grenser. Det kunne gå på nervene løs, og bare sterke nerver kunne tåle påkjenningen. Det som forarget meg mest var at angrepene og skriket ofte kom fra personer som etter min oppfatning ikke burde ha hatt noe å si i forbindelse med oppgjøret. Det hele har heldigvis gått bra, og uttalelsene på Dommerforeningens årsmøte kom som et forfriskende regnvær. At det kom i seneste laget er beklagelig, men bedre sent enn aldri.

Særlig oppsiktsvekkende er lagmann Solems uttalelser om de første frontkjemperdommene og at de offentlige kontorer og institusjoner bør lempe på restriksjonene og ta inn igjen tidligere ansatte landssvikere i underordnede stillinger. Når en er oppmerksom på at han

er en av fedrene til landssvikansordningen og at det var han som avsa de første strenge frontkjemperdommene og derved la grunnlaget for den senere rettspraksis, er hans uttalelse særlig betydningsfull.

I denne komitéenes og kommisjonenes tid vil jeg anbefale at det settes ned en ny og viktig komité som får til oppgave å komme med forslag om en fullstendig revisjon av oppgjøret.

De spørsmål som komitéen særlig bør behandle er:

- Å fjerne stemplet «landsforræder» eller «landssvikere» på passive og ufarlige medlemmer av NS.
- Å gi passive og ufarlige medlemmer av NS tilbake de fradømte rettigheter.
- Å gjennomgå de avsagte dommer og komme med forslag om regulering slik at det blir noenlunde likhet for loven.
- Å komme med forslag om nedsettelse av den økonomiske reaksjon i de tilfelle hvor de avsagte dommer virker særlig urimelig. Det må herunder også tas hensyn til de byrder som etter på er pålagt de dømte medlemmer av NS i form av avgifter, skatter o. l.

Jeg tror at en slik komité vil kunne utføre et meget verdifullt samfunnmessig arbeid og medvirke til å rette på de verste og mest urimelige følger av oppgjøret. For øvrig slutter jeg meg helt ut til de i pressen gjengitte uttalelser av byfogdene Rivertz og Didriksen.

Gjøvik, 9. september 1947.

M. STERRI.